

EFEKTIVNÍ NÁSTROJE PRO FORMÁT VÝUKY PŘEVRÁCENÁ TŘÍDA V HODINÁCH ANGLIČTINY

EFFECTIVE TOOLS FOR FLIPPING ENGLISH LANGUAGE CLASSES

Tereza Havránková

Abstrakt

Článek se věnuje formátu výuky převrácené třídy a jeho využití v hodinách anglického jazyka. První část je zaměřena na definici pojmu převrácená třída a věnuje se realizovaným výzkumům v této oblasti. Druhá část představuje nástroje a aplikace, které jsou vhodné k přípravě výuky ve formátu převrácená třída.

Klíčová slova: *převrácená třída, mobilní aplikace, video aplikace, anglický jazyk*

Abstract

The text is aimed at flipped learning and the implementation in the English language classroom. The first part presents the definition of flipped learning and the outcomes of recent studies. The second part is focused on different tools and applications that help to achieve an effective flipped classroom model.

Klíčová slova: *flipped learning, reverse class, mobile apps, video apps, English language*

1 Úvod

O formátu výuky převrácená třída se začalo mluvit již v roce 2011 (Kostolányová & Gybas & Klubal). Dle Guo (2017) se za průkopníky tohoto modelu výuky považují učitelé chemie ze střední školy v Coloradu. Ti začali natáčet výuková videa, která následně uveřejňovali na webových stránkách. Videá se rychle šířila po celých Spojených státech a i další učitelé začali tato videa využívat ve svých hodinách. Pravděpodobně nejznámější výuková videa jsou videa Khan Academy (www.khanacademy.com), kde nalezneme výuková videa i v českém jazyce. Obliba výukových videí Khan Academy vzrostla po zmínce Billa Gatese, který v jednom z rozhovorů řekl, že jeho děti sledují videa Khan Academy (Kadlecová 2012). Od té doby se model převrácené třídy stal tématem nejrůznějších studií a výzkumných prací, které dokládají, že tento model má velice pozitivní dopad na výuku a výsledky studentů.

Cílem této práce je shrnout poznatky s využitím modelu převrácená třída v hodinách anglického jazyka a především představit aplikace, které umožní učitelům efektivně “převrátit” jejich výuku.

2 Převrácená třída

Převrácená třída (angl. flipped learning) je model výuky, který se zakládá na převrácení činností, které student dělá ve třídě a doma. V praxi to znamená, že s výkladem hodiny se studenti seznámí doma, většinou pomocí videí a čas výuky je

věnovaný porozumění látce, prohloubení znalostí a diskuzím ve skupinách. Guo (2017) uvádí, že technologie v modelu převrácená třída jsou využity k přípravě materiálů, které jsou určeny na domácí přípravu před vyučováním. Dodává, že když si studenti doma předem připraví/ shlédnou/ projdou náplň kurzu, učitelé tak mohou využít čas v hodině k diskuzím, které vedou k lepšímu pochopení probírané látky. Učitelé také mohou do výuky začlenit nejrůznější aktivity, které zlepšují interakci mezi učitelem a žáky. Zou a Xie (2018) ve svém článku zmiňují, že studenti v modelu převrácená třída přicházejí do hodin již "předpřipravení" a mají základní znalosti o učivu, které bude tématem hodiny. Učitel, na druhé straně, díky vhodným aplikacím, které použije na domácí přípravu studentů, přichází do hodiny s tím, že ví, na jakou část probírané látky má zaměřit svoji pozornost a jaké části látky studenti již rozumí. V hodinách se tak studenti stávají centrem učebního procesu, protože výklad učitele je nahrazen videi, které studenti shlédli doma. Mehring (2016) poukazuje na skutečnost, že v převráceném přístupu výuky není v centru pozornosti učitel, nýbrž žáci a obsah výuky. Doba vyučování tak může být využita k objasňování nejasností, příkladům z reálného života, které se přímo vztahují k obsahu výuky.

V průběhu posledních let bylo provedeno mnoho výzkumů na využití modelu převrácená třída. Většina výzkumů popisuje výhody a nevýhody tohoto modelu v hodinách matematiky a přírodovědných předmětů. Na druhou stranu, výzkumů týkajících se převrácené třídy v hodinách anglického jazyka je velice málo. Lee a Wallace (2017) poukazují na fakt, že existuje velice málo studií, které by se zaměřovaly na využití tohoto modelu v hodinách anglického jazyka. Santikarn a Wichadeet (2018) naopak uvádí, že formát převrácená třída je velice vhodný do hodin výuky jazyků. V tomto modelu výuky si učitel žáky "připraví na hodinu" tím, že jim zpracuje výkladová videa zaměřená např. na určitý gramatický jev. Čas určený pro výuku tak může být věnován pouze procvičování jazyka. Dodává, že by učitel měl čas v hodině převážně zaměřit na procvičení daného gramatického jevu, práci ve dvojicích a ve skupinách.

2.1 Realizované výzkumy v oblasti převrácená třída

Většina realizovaných výzkumů v oblasti převrácená třída v hodinách anglického jazyka byla provedena v terciálním vzdělávání na univerzitách v Jižní Koreji, Číně, Japonsku nebo Turecku. Výsledky výzkumů poukazují na fakt, že tento model výuky je pro výuku anglického jazyka velice přínosný. Guo (2017) ve svém článku popisuje výzkum zaměřený na 25 studentů obecné angličtiny, kteří podstoupili výuku v modelu převrácená třída v průběhu jednoho semestru. Výsledky výzkumů ukazují, že třída s převrácenou výukou zaznamenala celkové zlepšení v anglickém jazyce v porovnání s 25 studenty v kontrolní třídě s tradiční výukou. Dále uvádí, že studenti z převrácené třídy během výuky byli mnohem aktivnější a mluvili v hodině dvakrát častěji než studenti z kontrolní skupiny.

Výzkum z univerzity v Jižní Koreji autorů Lee a Wallace (2017) byl realizován v průběhu dvou semestrů a zahrnoval celkem 79 studentů akademické angličtiny. Na konci akademického roku zaznamenali autoři výzkumu lepší výsledky nejen v závěrečném testu, ale i v průběžných testech, písemných pracích a prezentacích. Dalším pozitivem byla pravidelná docházka studentů z převrácené třídy. Autoři výzkumu zaznamenali, že studenti z převrácené třídy byli přítomni v hodinách častěji než studenti z kontrolní skupiny - výuka s tradičním modelem.

Müge (2017) ve svém článku popisuje výzkum z Turecké univerzity, kterého se účastnilo celkem 70 studentů. Realizovaný výzkum neprokázal znatelný rozdíl ve výsledcích v závěrečném testu, ale poukázal na lepší výsledky studentů z převrácené

třídy v písemných pracích. Také Zou a Xie (2018) z univerzity v Hongkongu, aplikovali model převrácené třídy do hodin anglického jazyka zaměřeného na písemný projev. Do výzkumu se zapojilo celkem 66 studentů a výsledky výzkumu ukázaly, že studenti z převrácené třídy prokázali lepší výsledky v testu z písemného projevu.

2.2 Názory studentů na převrácenou třídu

Z výzkumů, které byly realizovány na téma převrácená třída, můžeme zhodnotit i postoj studentů k tomuto modelu výuky. Většina výzkumů dokládá velmi dobré reakce studentů na výuku ve formátu převrácená třída. Guo (2017) ve svém článku hovoří o velmi pozitivní reakci studentů, např. 24 z 25 studentů uvedlo, že je bavilo dívat se na výuková videa před samotnou výukou. Někteří z účastníků výzkumu také uvedli, že díky výukovým videím si znatelně rozšířili slovní zásobu a zlepšili poslechové dovednosti. Studenti (38 z 39) výzkumu Lee a Wallace (2017) uvedli, že formát převrácené třídy vnímají jako efektivní způsob učení se anglickému jazyku. Především oceňují tato pozitiva: možnost shlédnout výukové video opakovaně, lepší domácí přípravu, lepší interakce v hodinách). Negativní komentáře byly pouze 4. Studenti projeví nespokojenost s tím, že doma na ně nikdo nedohlíží, a že převrácená třída obnáší příliš mnoho práce. Müge (2017) uvádí, že účastníci výzkumu cítili ze začátku strach a nejistotu z nového formátu výuky, ale během výzkumu ocenili častější interakci studentů a učitele ve výuce.

3 Vhodné nástroje na přípravu výuky v modelu převrácená třída

Model převrácená třída by byla jen těžko realizovatelná bez vhodných aplikací, které nám umožní tento formát výuky efektivně implementovat. V této části se věnujeme aplikacím, které učitelům mohou pomoci při plánování výuky ve formátu převrácená třída. V první části si představíme několik aplikací na tvorbu výukových videí, které se v převrácené třídě využívají na domácí přípravu žáků. Dále si ukážeme nástroje, které jsou určeny k získání okamžité zpětné vazby a sdílení.

3.1 Výuková videa

EdPuzzle

Ed Puzzle (www.edpuzzle.com) je jedna z webových aplikací, která učitelům umožňuje přípravu výukových videí. Lee a Wallace (2017) uvádějí, že několik studentů z jejich výzkumu přiznali, že výuková videa by byla mnohem zajímavější, kdyby obsahovala interaktivní prvky. Aplikace EdPuzzle tyto prvky na tvorbu interaktivních videí nabízí. Umožňuje učiteli vkládat do libovolného videa otázky (otevřené otázky, multiple choice) na které musí studenti během videa odpovídat. Aplikace neumožňuje studentům pokračovat ve shlédnutí videa, aniž by neodpověděli na příslušné otázky. Dále tato aplikace nabízí okamžitou zpětnou vazbu o splnění a správnosti odpovědí žáků. Učitel tak získá informaci o tom, kdy si žáci video shlédli, zda video viděli celé nebo jaké části videa nerozuměli. Tato data mohou být následně využita k ohodnocení porozumění studenta dané látce a k zaměření samotné výuky na ty části, které nejsou studentům zcela jasné (Mehring 2016). Další výhodou této aplikace je, že učitel může vybrat video ze široké nabídky zdrojů TedEx, YouTube, Khan Academy, National Geographic nebo použít již upravená videa, která byla nesdílena jinými učiteli.

Explain Everything

Jedná se o placenou aplikaci, která slouží jako interaktivní tabule se širokou nabídkou prvků, tj. možnosti vládní obrázků, souborů, nebo videí, které mohou být

doplněny zvukovým výkladem učitele. Explain Everything (www.explaineverything.com) je vhodný nástroj k přípravě výukových videí. Učitelé mohou názorně vysvětlovat učivo (zakreslovat, ukazovat, vysvětlovat) a zároveň svůj výklad nahrávat. Aplikace také nabízí možnost spolupráce, kdy na stejné prezentaci může pracovat společně několik lidí v reálném čase - Explain Everything Collaborate. Nevýhodou této aplikace je, že nenabízí možnost kontroly splnění/shlédnutí videa a okamžitou zpětnou vazbu.

Mehring (2016) zdůrazňuje, že samotná videa nejsou jedinou částí úspěšného zapojení modelu převrácená třída do výuky. Upozorňuje, že důležitou roli v modelu převrácené třídy má i čas samotné výuky. Ten má být zaměřen na procvičování a prohloubení znalostí prezentovaného učiva z videa a získávání zpětné vazby od studentů. K tomuto názoru se přiklání i Guo (2017), když uvádí, že v převrácené třídě se žáci neučí pouze na základě videí, ale také díky vhodným aktivitám v hodině a interakci se spolužáky.

3.2 Nástroje k získání okamžité zpětné vazby

FlipGrid

FlipGrid je poměrně nová aplikace, která za poslední rok vzrostla na oblíbenosti u studentů a učitelů po celém světě. Tento rok FlipGrid koupila společnost Microsoft a celá aplikace je bezplatná. Jedná se o webovou aplikaci, která umožňuje učitelům získávat zpětnou vazbu od studentů ve formě videí. Učitel si v aplikaci vytvoří třídu - grid a do té zadává jednotlivé úkoly. Studenti tak po shlédnutí natočí svoji odpověď ve formě videa. Učitel tak získá mluvenou zpětnou vazbu od všech studentů ve třídě. Navíc učitel může studentům k videu napsat zpětnou vazbu. Další výhodou této aplikace je, že studenti mohou reagovat na videa svých spolužáků nebo videa studentů z jiných škol po celém světě.

Poll everywhere, Kahoot, Socrative a Nearpod

Poll everywhere (www.polleweverywhere.com), Kahoot (www.kahoot.it), Socrative (www.socrative.com) a Nearpod (www.nearpod.com) jsou nástroje, které pomáhají získávat okamžitou zpětnou vazbu od studentů kdykoliv během výuky. Jsou určeny k tvorbě krátkých testů nebo anket, na které studenti odpovídají během vyučovací hodiny. Učitelé i studenti ihned vidí své odpovědi a učitel dostává od studentů zpětnou vazbu, na kterou může ihned reagovat. Aplikace Nearpod navíc umožňuje vkládat úkoly (otázky, testy, virtuální nástěnku) přímo do prezentace. Všechny zmíněné aplikace přispívají k lepší interakci učitele a studentů. Mehring (2016) uvádí, že díky podobným aplikacím studenti při výuce jsou více zapojeni, získávají okamžitou zpětnou vazbu, rozvíjejí si dovednost spolupráce a používají cílený jazyk v přirozených situacích.

3.3 Nástroj ke sdílení a spolupráci

Padlet

Padlet, neboli virtuální nástěnka, je aplikace na tvorbu sdílené nástěnky na webovém rozhraní. Nástěnky mohou být veřejné nebo soukromé - uzamčené heslem. Učitel vytvoří nástěnku na dané téma, např. - "Co víte o New Yorku?", sdílí nástěnku se studenty pomocí QR kódu a ti mohou hned na výše zmíněnou otázku odpovídat. Na nástěnku lze také přidávat fotografie, videa, webové odkazy, zvukové záznamy. Přidané odpovědi se ihned objevují na nástěnce a automaticky se ukládají. Studenti všechny příspěvky vidí a mohou k příspěvkům napsat svůj komentář. Učitel má dále možnost odpovědi studentů moderovat, např. zkontrolovat příspěvky před jejich

zveřejněním. Zou a Xe (2018) označují Padlet jako vhodný nástroj do hodin převrácené třídy. Využití Padletu doporučují k aktivitám určených pro práci ve skupinách, kde si jednotlivé skupiny zapisují svoje poznámky ze skupinových debat. Ostatní skupiny tak mohou vidět poznámky jiných skupin a okamžitě reagovat.

4 Závěr

Převrácená třída je formát výuky, kde studenti dostávají zpracovaný výklad učitele za domácí úkol a následně si novou látku procvičují v hodinách. Tento model lze implementovat nejen v hodinách matematiky, přírodopisu nebo chemie, ale také v hodinách anglického jazyka. Velmi důležitou součástí formátu výuky převrácené třídy jsou nejen dobře připravená výuková videa s interaktivními prvky, ale také aktivity určené do samotné výuky. Tyto aktivity by měly navázat na výuková videa a reflektovat případné nejasnosti studentů. Studenti se v převrácené třídě stávají centrem učebního procesu, ve kterém prohlubují a upevňují znalosti nabyté z výukových videí. Existuje několik aplikací, které umožní učitelům připravit aktivity tak, aby učitel dokázal správně a efektivně "převrátit" vyučování. Tyto aplikace jsou např. aplikace na tvorbu interaktivních videí, aplikace k získání okamžité zpětné vazby a aplikace určené ke sdílení a spolupráci.

Dalším předmětem zkoumání by mohla být převrácená třída v hodinách anglického jazyka na univerzitě v České Republice a porovnání výsledků s výsledky výzkumů na zahraničních univerzitách. Zajímavé by rozhodně byly i názory studentů a učitelů na tento formát výuky a použité aplikace.

Použitá literatura

1. Brdička, B (2013). *Má převrácená třída smysl?* Staženo z: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/17725/MA-PREVRACENA-TRIDA-SMYSL.html>
2. Di Zou & Haoran Xie (2018). *Flipping an English writing class with technology-enhanced just-in-time teaching and peer instruction, Interactive Learning Environments*. Staženo z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10494820.2018.1495654?needAccess=true>
3. Guo, Michelle Siao-cing (2017). *Investigating the Effect of the Flipped Classroom using E-learning on Language Proficiency, Learner's Autonomy, and Class Participation of English Learners* *Learners* <https://www.computer.org/csdl/proceedings/icalt/2017/3870/00/3870a346.pdf>
4. Hamdan, N., McKnight, P., McKnight, K., & Arfstrom, K. M. (2013). *A review of flipped learning*. Staženo z: <http://www.flippedlearning.org/review>
5. Hsieh, J., Marek M., Vivian Wu, W. (2016). *Using the flipped classroom to enhance EFL learning*. Staženo z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09588221.2015.1111910?journalCode=nca120>
6. Kadlecová, Z. (2012). *Khan Academy a "převrácená třída"*. Staženo z: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/15039/>
7. Kostolányová, K., Klubal, L. a Gybas, V. (2015). *Using Mobile Technologies for flipped classroom teaching*. 12th International conference on Efficiency and Responsibility in Education 2015. Praha: Czech University of Life Sciences Prague, 2015. Czech University of Life Sciences Prague, 2015. s. 257-263. ISBN 978-80-213-2560-9.